

10. Naděje přesahující smrt

Téma setkání:

Setkání zařazujeme podle liturgického roku do období Slavnosti Všech svatých a Vzpomínky na všechny věrné zemřelé. Děti si mají v souvislosti s prohlubováním symbolického jednání jako náboženské formy řeči a prožíváním svátostí uvědomit, jakou nadějí může být křesťanská víra ve vzkříšení mrtvých v konfrontaci s koncem lidského života. Děti se mají seznámit se svátostí pomazání nemocných jako s viditelným znamením Boží přítomnosti a pomoci v těžkých chvílích života a s obřadem křesťanského pohřbu. Aby pohřební obřady nebyly vnímány jako odměna za zásluhy, je dobré pamatovat na priority toho, co se při nich odehrává. Je to:

- proklamace Kristova vítězství nad smrtí
- prosba za odpuštění hříchů zesnulého
- dočasné rozloučení místního společenství se svým členem

Téma je vhodné rozdělit do dvou setkání.

Cíle setkání:

Děti mají konfrontovat křesťanskou víru ve vzkříšení se svojí vlastní vírou a prohloubit si své znalosti o svátosti pomazání nemocných.

Děti mají v obřadech křesťanského pohřbu a ve znameních provázejících smrt křesťana rozpoznat znamení smrti a vzkříšení.

METODICKÝ POSTUP

1. Úvod a motivace

* Než uzrají plody, musí být do země vloženo semínko

Cíl: Děti si mají uvědomit skutečnost, že něco musí zaniknout, aby něco mohlo vzniknout, a její souvislost s křesťanskou vírou ve vzkříšení.

Pomůcky: podzimní plody, učebnice, sešit, plochá miska s hlínou, svíce a zápalky

Ukážeme dětem podzimní plody a semínka (kaštiny, bukvice, semínka šišek, plody jilmu, ale také kukuřici, pšenici apod.) Pokud děti sedí v kruhu, položíme je doprostřed na zem nebo na stůl a děti vyzveme, aby si každý jeden plod vybral.

Povídáme si, jaký je, odkud pochází, co by z něj mohlo vyrůst, co všechno už „prožil“, co má ještě „před sebou“. Na závěr přemýšlíme, jakou chvíli lidského života může znamenat okamžik, kdy plod uzraje a spadne na zem. Výpovědi dětí mohou být rozporné, protože chvíle, kdy plody dozrávají, se podobají okamžiku, kdy člověk umírá, ale také okamžiku, kdy něco nového vzniká.

Potom děti vyzveme, aby každý napsal v samostatné práci do sešitu příběh „svého semínka“. Práce se může jmenovat „Co vypráví můj...“, nebo „Než ze stromu spadne plod...“

Kdo chce, může svou práci přečíst. Upozorníme, že každý příběh, kdyby začínal od úplného začátku, by začínal chvílí, kdy ze stromu spadlo semínko.

Jako poslední větu svého příběhu si děti mohou dopsat:

Než uzrají plody, musí být do země vloženo semínko.

Skutečnost, že je třeba něco zasadit, aby něco vyrostlo, znají děti z přírodopisu. Tady jde o uchopení podstaty tohoto jevu, který je důležitým obrazem křesťanského pohledu na smrt a vzkříšení.

Přečteme si úvodní odstavec v učebnici na s. 34. Děti mohou do sešitu doplňovat první část věty: ...musí být do země vloženo semínko.

Než vyrostle strom, ...musí být do země vloženo semínko.

Než vykvete květina, ...musí být do země vloženo semínko.

Než se sklídí obilí, ...musí být do země vloženo semínko.

Než se sklídí úroda, ...musí být do země vloženo semínko.

Chvíle, kdy je semínko vloženo do země, se podobá chvíli, kdy člověk umírá.

Když člověk zemře, je jako semínko vložen do země.

Co s ním bude dál? Je to konec? Vyrostle z něj něco?

V menší skupině děti mohou na toto téma chvíli diskutovat. Diskusi uzavřeme sdělením:

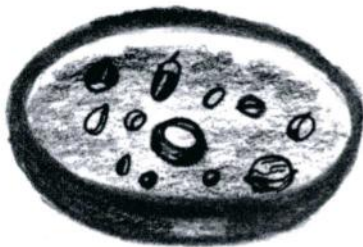

To neví nikdo z lidí. My křesťané věříme, že i když někdo zemře, vstane z mrtvých, jako vstal z mrtvých i Ježíš. S naším životem je to podobné jako se zrnem, které v zemi umírá, aby se z něho narodil nový život.

Křesťanská víra říká: Umíráme, abychom se narodili do nového života.

...jestliže pšeničné zrno nepadne do země a nezemře, zůstane samo. Zemře-li však, vydá mnohý užitek. J 12,24

Z minulých ročníků zopakujeme jména těch, které Ježíš vzkřísil z mrtvých (Jairova dcera, mládenec z Naimu, Lazar), ale také jména těch, kteří pro Ježíše zemřeli (apoštol Petr, apoštol Pavel, svatá Ludmila, svatý Václav).

Do středu stolu nebo na zem položíme nízko a plochou nádobu s hlínou a úvahy o semínku, které musí zemřít, aby vznikl nový život, můžeme uzavřít modlitbou. Pokládáme při ní do hlíny „svá“ semínka a kdo chce, může prosit o přímluvu ty světce, které jsme před chvílí jmenovali, nebo svatého, podle kterého má jméno.

Děti také mohou jeden po druhém semínka do hlíny pokládat beze slov. Na závěr postavíme do středu misky hořící svíci a řekneme: „**Pane, děkujeme ti,**

že jsi zemřel a vstal z mrtvých. Děkujeme za naději, že po své smrti také vstaneme z mrtvých.“

Svíci můžeme posunovat od jednoho semínka ke druhému a přát si navzájem: „**Neboj se, i ty vstaneš z mrtvých.**“

2. Vlastní téma

* Víra ve vzkříšení ve svátosti pomazání nemocných

Cíl: Děti si mají prohloubit své znalosti o svátosti pomazání nemocných jako o svátosti, kdy Kristus provází a posiluje člověka v nemoci a utrpení.

Pomůcky: pracovní list

Naději, že vstaneme z mrtvých, vyjadřují křesťané mnoha způsoby.

Je někdo z vás nemocen? Ať si zavolá kněze církve, aby se nad ním modlili a mazali ho olejem ve jménu Páně; Modlitba spojená s vírou zachrání nemocného, Pán jej pozdvihne, a jestliže se dopustil hříchů, bude mu odpuštěno. Jk 5,14-15, překlad O. Petrů

Když je křesťan nemocen nebo umírá, nezůstává sám. Doprovázejí jej jeho blízcí a obklopují jej znameními, která vyjadřují Boží přítomnost a Boží blízkost. Patří mezi ně svátost pomazání nemocných. Není jen pro ty, jejichž život končí, ale uděluje se těm, kdo těžce onemocněli. Nemocní jsou mazáni na čele a na rukou olejem a kněz přítom říká tato slova:

*Skrze toto svaté pomazání ať ti Pán pro své milosrdenství pomůže milostí Ducha svatého.
Ať tě vysvobodí z hříchů,
ať tě zachrání a posilní.*

Svátost pomazání nemocných je svátostí života. Svátostí přichází k nemocnému a trpícímu Kristus, aby jej posílil a zachránil.

Svátostí pomazání nemocných vyjadřujeme naději na uzdravení, na návrat do života nebo prosíme za nový život v Kristu.

Práce s pracovním listem

Rozdáme dětem pracovní listy.

Uprostřed jako světlo v temnotách jsou slova, se kterými podává kněz nemocnému Krista ve svátosti eucharistie. Poslednímu přijímání Krista ve svátosti eucharistie se říká viaticum – pokrm na cestu. Kněz přítom říká:

Kéž tě Kristus ochraňuje a přivede do věčného života.

Přečteme si modlitbu, kterou se modlí kněz nad nemocným. Hledáme a zvýrazňujeme v ní slova, která ujišťují o Boží blízkosti a o věčném životě.

*Milosrdný Bože,
tvůj Syn je cesta, pravda a život.*

a tys **připravil věčnou spásu všem**, kdo ho následují.
Shlédni na našeho bratra, na naši sestru
a **upevni jeho (její) důvěru v tvá zaslíbení**,
ať posilněn(a) tělem a krví tvého Syna
a naplněn(a) tvým pokojem **dojde do tvého království**.
Skrze Krista, našeho Pána.

Bože, ty **dáváš věčnou spásu těm**, kdo v tebe věří;
Prosíme tě: dej, ať tvůj služebník (tvá služebnice),
který(á) byl(a) posilněn(a) nebeským chlebem a nápojem,
bezpečně vejde do království věčného světla a života.
Skrze Krista, našeho Pána.

Všemohoucí **věčný Bože, náš nebeský Otče**,
s důvěrou se obracíme k tobě a prosíme tě:
dej, ať se přijetí těla a krve tvého Syna, našeho Pána Ježíše Krista,
stane našemu bratru (naší sestře) lékem k věčnému životu.
Skrze Krista, našeho Pána.

Na pracovním listě jsou zapsány různé věty. Jsou to jednak slova nářků z knihy žalmů, jednak slova naděje, kterými ve svátosti pomazání nemocných vyprošujeme pro nemocného život.

Čteme pomalu větu po větě, přemýšlíme a označujeme, zda vyjadřují náрек nebo naději.

Čteme ještě jednou jen slova nářků:

Zachraň mě, můj Bože, vody mi pronikly k duši! Ž 69,2
V bahně hlubiny se topím, není na čem stanout, do hlubokých vod se nořím, dravý proud mě vleče. Ž 69,3
Volám do umdlení, hrdlo zanícené, Boha vyhlížím, až zrak mi vypovídá. Ž 69,4
Rozlévám se jako voda, všechny kosti se mi uvolňují, jako vosk je mé srdce, rozplynulo se v mém nitru. Ž 22,15
Jako střep vyschla má síla, jazyk mi přisedl k patru. Vrháš mě do prachu smrti! Ž 22,16
Mohu si spočítat všechny mé kosti. Pasou se na mně svým zrakem. Ž 22,18

Vybereme vždy jednu větu a přemýšlíme o ní následujícím způsobem:

- V jaké situaci se může nacházet člověk, který takto nařiká?
- Zažil(a) jsem něco podobného?

Čteme ještě jednou z pracovního listu slova ujištění o Boží blízkosti a pomoci:

Kéž Bůh ochraňuje tvé tělo a spasí tvou duši.
Vše je v jeho rukou.
Ježíš uzdravil tolik lidí.
Kéž tě Duch svatý osvítlí v temných chvílích.
Kéž tě Bůh Otec požehná.
Ježíš je ti blízko. Bůh je ti blízko.
Všechno dobře skončí.
Bůh ti přeje jen dobré.
Kéž tě Syn Boží uzdraví.
Ježíš ví, jaké je to trpět.
Kéž Bůh naplní světlem tvé srdce a uvede tě do nebeského života.
Kéž jde Bůh před tebou a vede tě, kéž stojí za tebou a posiluje tě, kéž se tě ujme, opatruje tě a žehná ti.
Když nevíš, jaký má smysl tvé trápení, nejsi sám.

Vybereme vždy jednu větu a přemýšlíme o ní následujícím způsobem:

- Komu by tato slova pomohla, kdyby je slyšel?
- Dala by se přiřadit k jednomu z uvedených nářků?

I když je utrpení člověka mnohdy kruté a nepochopitelné, křesťané věří, že Bůh ví, proč se to tak děje, důvěřují mu a všechny své bolesti mu mohou s důvěrou odevzdat. Křesťané věří, že Bůh dá lidskému utrpení smysl a naplní je. Chvíle, kdy člověk umírá, a všechno, co jeho umírání doprovází, je důležité a smysluplné pro něj i pro ty, kteří jsou kolem něj. Křesťané jsou z tohoto důvodu proti předčasnému ukončení života na vyžádání, kterému se říká eutanazie.

* **Víra ve vzkříšení v křesťanském pohřbu**

Cíl: Děti se mají seznámit s obřady, kterými doprovázejí křesťané své zemřelé, a učit se v nich vidět znamení víry ve vzkříšení.

Pomůcky: pracovní list

Rozdáme pracovní listy. Čteme text a děti společně nebo v samostatné práci vyhledávají a zvýrazňují všechna znamení křesťanské víry ve vzkříšení a slova, která tuto víru vyjadřují.

Když křesťan zemře, nezůstává ani on, ani jeho blízcí sám.

Křesťané doprovázejí své zemřelé pohřebními obřady, prosí za ně a vyjadřují tím naději ve věčný život.

Mrtvé tělo je omyto, oblečeno do slavnostních šatů a uloženo do rakve.

Ruce se složí k modlitbě a do rukou se mrtvému vloží kříž nebo růženec.

Zemřelý se kropí vodou a okuřuje kadidlem.

U rakve stojí paškál a v pohřebním průvodu se nese kříž.

Kříž je znamením smrti a vzkříšení Ježíše Krista. Tělo zemřelého se kropí vodou na znamení jeho křtu a okuřuje kadidlem, protože bylo chrámem Ducha svatého. Světlo paškálu je znamením světla zmrtvýchvstání.

Věřím, že můj Vykupitel žije,

Věřím, že v poslední den ze země zase vstanu.

Vstanu z mrtvých a uvidím Boha, svou spásu.

Já ho uvidím, uvidím na vlastní oči.

Vstanu z mrtvých a uvidím Boha, svou spásu.

Hluboko do srdce vložil mi naději.

Vstanu z mrtvých a uvidím Boha, svou spásu.

Tělo našeho bratra (naší sestry) ukládáme do země, neboť člověk je prach a v prach se obrátí. Ale Kristus proměnil všechno: jako první z těch, kdo zemřeli, vstal z mrtvých a vzkřísí také nás a našemu smrtelnému tělu dá podobu svého těla oslaveného. A proto odevzdejme našeho bratra (naší sestru) Kristu, aby mu (jí) dal svůj věčný pokoj a aby ho (jí) vzkřísil, až přijde den poslední.

Loučíme se s naším zemřelým bratrem (sestrou) s vírou ve zmrtvýchvstání. Ať ho (jí) Kristus přijme do slávy věčného života. On ho (jí) vykoupil svou smrtí a přimlouvá se za něho (za ni) u svého Otce. Láska, která nás s naším zemřelým spojovala, ať pokračuje ve společenství svatých.

Pane Ježíši Kriste,

ty svou přítomností všechno posvěcuješ. Posvětil jsi hrob, ve kterém jsi odpočíval a ze kterého jsi slavně vstal.

A skrze tebe jsou svatě i hroby všech věřících, neboť oni zemřeli s tebou a s tebou vstanou.

Proto tě prosíme. Ať v tomto hrobě náš bratr (naše sestra) pokojně odpočívá a dočká se chvíle, kdy jej (jí) probudíš a v tvém světle uvidí Boha.

Neboť tys naše vzkříšení a život, ty žiješ a kraluješ na věky věků.

Odpočinutí věčné dej mu (jí) Pane,

světlo věčné, ať mu (jí) svítí.

Křesťané zdobí hrob křížem, hořícími svíčkami a květinami. V den výročí smrti nebo narození na zemřelého vzpomínají.

V duchu s ním hovoří, modlí se za něj. 1. listopadu mají svátek všichni svatí, 2. listopadu vzpomínáme na všechny zemřelé. Jsou to svátky velké naděje na vzkříšení.

Smrt člověka bývá obvykle zejména pro jeho blízké krutá, bolestná a nepochopitelná. Lidé si kladou otázku, proč zemřel tento blízký člověk, proč se to stalo právě jim. Křesťané věří, že kdo s Kristem zemřel, vstane s ním i z mrtvých. Proto jsou křesťanské pohřební obřady plné víry a naděje ve vzkříšení.

* Znamení smrti a vzkříšení

Cíl: Děti mají prohloubit své vnímání křesťanských znamení smrti a vzkříšení a konfrontovat víru ve vzkříšení s vlastní vírou.

Pomůcky: učebnice, příp. fotografie náhrobků

Náhrobní kameny

Na s. 35 si děti mohou prohlédnout čtyři fotografie a zamyslet se, co jednotlivé náhrobky vyjadřují.

- Vlevo nahoře: postava Krista roztínající kříž, Kristus vítězí nad smrtí.
- Vpravo dole: prosící ruce vyjadřující prosbu „vytáhni nás z pout smrti“.
- Vpravo nahoře: starokřesťanský náhrobek vzkříšení Lazara znázorňující naději, že Kristus přemůže i naši smrt.
- Vlevo dole: strom.

U fotografie stromu mohou děti přemýšlet, proč ho autoři učebnice zařadili mezi symboly smrti a vzkříšení? Děti nemusejí najít jedno správné řešení.

Zrno v zemi umírá, ale nový život se z něj rodí. Podobně je to i s naší smrtí: Umíráme a rodíme se do nového života. J 12,24

Místo učebnice mohou děti využít fotografie náhrobků.

Diskuse

V menší a citlivější skupině diskutujeme na téma: Je víra ve vzkříšení skutečně mou osobní vírou? Věřím, že vstanu z mrtvých?

Hrozba zmrtnýchvstání

Přečteme si příběh „Hrozba zmrtnýchvstání“ na s. 34. Četbu doplníme výkladem, který text příběhu v učebnici doprovází. Vězněný viděl svou bolest a smrt z perspektivy života, který na něj v Kristu čeká. Z této víry dokázal čekat na smrt a nepropadat beznaději a panice.

Potom vedeme rozhovor na téma:

- Co děti šokovalo?
- Zda věří, že je to skutečný příběh?
- Jaký nápis by takovému člověku vytvořily na náhrobek?

Můj náhrobní kámen

Děti se mohou zamyslet, jaký nápis na náhrobek by si samy přály. Je to těžká úvaha a děti je třeba vhodně a citlivě motivovat. Směřuje k tomu, krátce vystihnout svůj život nebo poselství svého života těm, kteří nápis budou číst.

3. Zápis do sešitu

Nápis: **Naděje přesahující smrt**

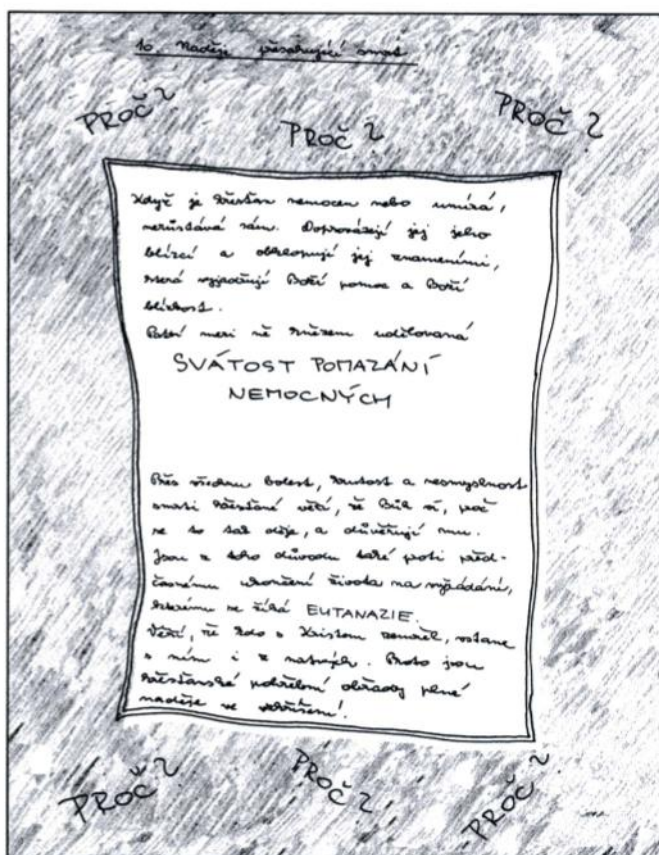
Zápis: Když je křesťan nemocen nebo umírá, nezůstává sám. Doprovázejí jej jeho blízcí a obklopují jej znameními, která vyjadřují Boží přítomnost a Boží blízkost. Patří mezi ně knězem udělovaná svátost pomazání nemocných.

Přes všechnu bolest, krutost a nesmyslnost smrti křesťané věří, že Bůh ví, proč se to tak děje, a důvěřují mu. Jsou z toho důvodu také proti předčasnému ukončení života na vyžádání, kterému se říká eutanazie. Věří, že kdo s Kristem zemřel, vstane s ním i z mrtvých. Proto jsou křesťanské pohřební obřady plné víry a naděje ve vzkříšení.

4. Závěr

Přímluvy

Na závěr setkání použijeme stejnou nádobu s hlínou jako na začátku a vedle ní položíme čajové svíce. Do hlíny položíme rozsvícenou větší svíci, nejlépe paškál, znamení vzkříšeného Krista. Děti od něj jeden po druhém zapalují čajové svíce, pokládají je do hlíny. Můžeme prosit za všechny, kteří umřeli při autonehodách, ve válkách, po těžké nemoci nebo za ty, které známe.

V bahně hlubiny se topím, není na čem stanout,
do hlubokých vod se nořím, dravý proud mě vleče. (Ž 69,3)

Kěž Bůh ochraňuje tvé tělo a spasí tvou duši.

Vše je v jeho ruce.

**Volám do umdlení, hrdlo zanícené,
Boha vyhlížím, až zrak mi vypovídá. (Ž 69,4)**

**Kěž jde Bůh před tebou a vede tě,
kež stojí za tebou a posiluje tě,
kež se tě ujme, opatruje tě a žehná ti.**

Kěž tě Duch svatý osvíti v temných chvílích.

Ježíš uzdravil tolik lidí.

Bůh je ti blízko.

Kěž tě Bůh Otec požehná.

Všechno dobře skončí.

Milosrdný Bože,
tvůj Syn je cesta, pravda a život a tys připravil
věčnou spásu všem, kdo ho následují. Shlédni na našeho bratra
(sestru) a upevni jeho (její) důvěru v tvá zaslíbení, ať posilněn
(posilněna) tělem a krví tvého Syna a naplněn (naplněna) tvým
pokojem dojde do tvého království. Skrze Krista
našeho Pána.

Ježíš je ti blízko.

Bože, ty dávas
kdo v tebe věří,
ať tvůj služebník
byl posilněn
nebeským chlebem
kypícím rojde do
světla a života
našeho Pána.

**Kěž tě Kristus ochraňuje
a přivede do věčného života.**

věčnou spásu děm,
Pozusíme tě: dej,
(služebnice), kdoví
(kde) byla posilněna,
a nápojem,
království věčného
Skrze Krista,

Bůh ti přeje jen dobré.

Všemohoucí věčný Bože, náš nebeský Otče, s důvěrou se obracíme
k tobě a prosíme tě: dej ať se přijetí těla a krve tvého Syna,
našeho Pána Ježíše Krista, stane našemu bratru (naší
sestrě) lékem k věčnému životu. Skrze Krista,
našeho Pána.

Ježíš ví, jaké to je trpět.

Kěž tě Syn Boží uzdraví.

Když nevíš, jaký má smysl tvé trápení, nejsi sám.

Kěž Bůh naplní světlem tvé srdce a uvede tě do nebeského života.

Zachraň mě, můj Bože, vody mi pronikly k duši! (Ž 69,2)

**Mohu si spočítat všechny mé kosti.
Pasou se na mě svým zrakem. (Ž 22,18)**

**Rozlívám se jako voda, všechny kosti se mi uvolňují,
jako vosk je mé srdce, rozplynulo sv mém nitru. (Ž 22,15)**

**Jako střep vyschla má síla, jazyk mi přisedl k patru.
Vrháš mě do prachu smrti! (Ž 22,16)**

*Když křesťan zemře, nezůstává ani on, ani jeho blízcí sami.
Křesťané doprovázejí své zemřelé pohřebními obřady, prosí za ně a vyjadřují tím naději ve věčný život.
Mrtvé tělo se omyje, oblékne do slavnostních šatů a uloží do rakve.
Ruce se mrtvému složí k modlitbě a do rukou se mu vloží kříž nebo růženec.
Při obřadech se zemřelý v rakvi kropí vodou a okuřuje kadidlem.
U rakve stojí paškál a v pohřebním průvodu se nese kříž.*

**Věřím, že můj Vykupitel žije.
Věřím, že v poslední den ze země zase vstanu.
Vstanu z mrtvých a uvidím Boha, svou spásu.
Já ho uvidím, uvidím na vlastní oči.
Vstanu z mrtvých a uvidím Boha, svou spásu.
Hluboko do srdce vložil mi naději.
Vstanu z mrtvých a uvidím Boha, svou spásu.**

Tělo našeho bratra (naší sestry) ukládáme do země, neboť člověk je prach a v prach se obrátí. Ale Kristus proměnil všechno: jako první z těch, kdo zemřeli, vstal z mrtvých a vzkřísí také nás a našemu smrtelnému tělu dá podobu svého těla oslaveného. A proto odevzdejme našeho bratra (naši sestru) Kristu, aby mu (jí) dal svůj věčný pokoj a aby ho (jí) vzkřísil, až přijde den poslední...

Loučíme se

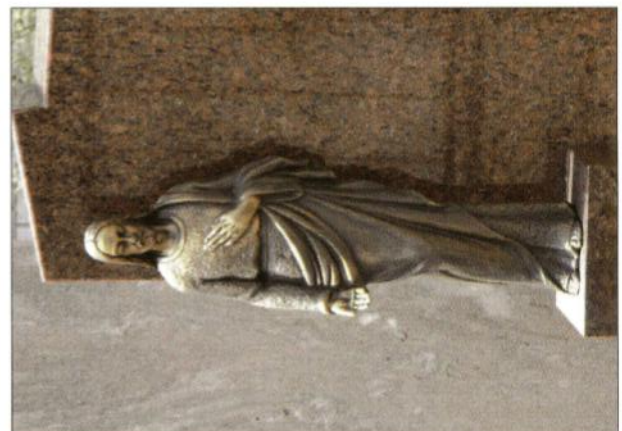
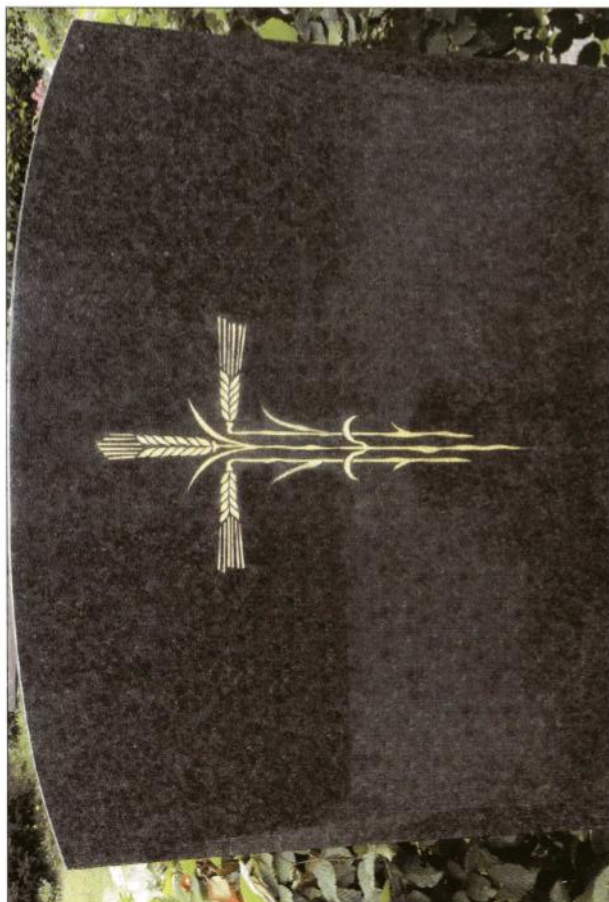
s naším zemřelým bratrem (sestrou) s vírou ve zmrtvýchvstání. Ať ho (jí) Kristus přijme do slávy věčného života. On ho (jí) vykoupil svou smrtí a přimlouvá se za něho (ni) u svého Otce. Láska, která nás s naším zemřelým spojovala, ať pokračuje ve společenství svatých. Pane Ježíši Kriste, ty svou přítomností všechno posvěcuješ. Posvětil jsi hrob, ve kterém jsi odpočíval a ze kterého jsi slavně vstal. A skrze tebe jsou svaté i hroby všech věřících, neboť oni zemřeli s tebou a s tebou vstanou. Proto tě prosíme. Ať v tomto hrobě náš bratr (naše sestra) pokojně odpočívá a dočká se chvíle, kdy jej, kdy ji probudíš, a v tvém světle uvidí Boha. Neboť tys naše vzkříšení a život, ty žiješ a kraluješ na věky věků.

Odpočinutí věčné dej mu (jí) Pane, světlo věčné, ať mu (jí) svítí.

Křesťané zdobí hrob křížem, hořícími svíčkami a květinami. V den výročí smrti nebo narození na svého blízkého vzpomínají. V duchu s ním hovoří, modlí se za něj.

**1. a 2. listopadu mají svátek všichni svatí a všichni zemřelí.
Jsou to svátky velké naděje na vzkříšení.**

6. NADĚJE PŘESAHOJÍCÍ SMRT

Semeno vložené do země je obrazem všeho, co je nám v životě dáno. Má v nás růst a zrát. Celý náš život tak lze vidět jako obraz semena.

Možná jste již někdy zasadili semeno do země (doma nebo ve škole) a pozorovali, jak začala pomalu vyrůstat rostlinka, zalévali jste ji a stavěli na světlo. Pak také dobře porozumíte, co chce říci tato báseň:

5 slov

Mám v ruce semeno, zrnko. Mé jediné zrnko.

Říkají, že mám zrnko vložit do země. Musím chránit své zrnko, své jediné zrnko.
Nikdy jsem nezažila jaro.

Říkají, že ze zrnka vyrůstá nový život. Ztrácím své zrnko, své jediné zrnko.
Nikdy jsem nezažila jaro.

Říkají, že musím riskovat své zrnko, své jediné zrnko.
Ale nikdy jsem nezažila jaro.

Můj milý říká: Jaro přijde! Kladu své zrnko do země.

Rainer Kunze

Hrozba zmrtvýchvstáním

Následující zpráva je z jednoho vězení v Guatemale. Vězeň, který zde žije, ví, že mocní ho mohou nechat zabít. Ví také, že používají mučení, aby si vynutili přiznání. Ví, že každému hrozí smrtí, aby jej zlomili. Tím více nás nutí k zamyšlení vězňova slova. Necítí se ohrožen smrtí, ale neochvějně věří ve vzkříšení.

"Hrozí mi prý smrt. Dobře. Ať je to jakkoliv, jsem zcela klidný. Protože i když mne zabijí, nikdo mi nemůže vzít život. V každém případě to беру na ramena jako těžké břemeno. Říkají, že vězně napřed strašlivě mučí. Řezou ho do prstů, jazyka, hlavy. Třeba také přimáčknou na jeho tělo hořící cigaretu nebo ho řezou pilou. Kdo čte mou zprávu, právem tím bude velice otřesen. Mne samého to však nijak zvlášť neděsí. Od mého dětství mi někdo stále znovu šeptá do ucha neotřesitelnou pravdu, která zve do věčnosti: "Nebojte se těch, kteří sice zabíjejí vaše tělo, ale nemohou vám vzít život." Život - pravý život - byl u mne vnitřně posílen, když jsem se naučil číst evangelium u Pierra Teilharda de Chardin. Proces zmrtvýchvstání

začíná s první vráskou, která se někomu ukáže na obličeji, s první stařeckou skvrnou, která se objeví na ruce, s prvním šedivým vlasem, který někomu vypadne při česání, s prvním bolestným vzdechem po světě, který někomu náhle mizí z očí a začíná se mu vzdalovat. Tak začíná zmrtvýchvstání, tak začíná to, co někteří klamně nazývají "jiný život", co však naprosto není životem jiným, ale "životem proměněným".

Tímto poselstvím zmrtvýchvstání, které vězeň čerpal ze slov bible, přemohl úzkost před vším, co by mu jiní mohli udělat, před tím, co působí zármutek a bolest. Viděl dál, než je bolest a spatřil život, který dává Kristus všem lidem.

"Co nám 'hrozí', je život, naděje, láska .... Křesťanům nehrozí smrt. Co nám 'hrozí', je zmrtvýchvstání. Neboť on je nejen cesta a pravda, nýbrž také život, ačkoli jej ukřižovali na smetišti světa..."

José Calderon, žurnalista v Guatemale

(Text z učebnice náboženství pro 7. třídu ROSTEME VE VÍŘE, s. 34)

